

TIL-MILLATNING MA'NAVIY KO'ZGUSI

Raxmatova Iroda Akbarovna

Termiz davlat universiteti 1-bosqich talabasi

Annotatsiya. *Ushbu maqolada o'zbek xalqining, uning milliy madaniyati va o'ziga xosligini ifoda etuvchi vosita bo'lmish o'zbek tilining har tomonlama rivojlanishini ta'minlash, mazkur tilning davlat tili maqomidek salohiyatini izchil va to'liq ro'yobga chiqarish muhim vazifa ekanligi yoritilgan.*

Kalit so'zlar: *til, millat, o'zbek tili, qadriyat, or-nomus, turkiy tillar, elat.*

LANGUAGE IS THE SPIRITUAL MIRROR OF A NATION

Abstract. *This article is in Uzbek it is emphasized that it is an important task to ensure the comprehensive development of the Uzbek language, which is a means of expressing the national culture and identity of the people of Uzbekistan, and to consistently and fully realize the potential of this language as the state language.*

Keywords: *language, nation, Uzbek language, value, honor, Turkic languages, Latin.*

ЯЗЫК — ДУХОВНОЕ ЗЕРКАЛО НАЦИИ

Аннотация. *В статье освещается важная задача обеспечения всестороннего развития узбекского языка, являющегося средством самовыражения узбекского народа, его национальной культуры и самобытности, последовательной и полной реализации потенциала этого языка как государственного.*

Ключевые слова: *язык, нация, узбекский язык, ценность, честь, тюркские языки, народ.*

Til-har bir millatning ulkan boyligi, benazir qadriyati va bebaho mulki hisoblanadi. Har bir xalq, har bir elat, o'zi hurmat va ehtirom qiladigan tilga ega. Tilda ana shu tilning ijodkori bo'lgan xalq, elatning tarixi va madaniyati aks etadi. Ayni zamonda, til ijtimoiy taraqqiyotda ulug'vor ahamiyat kasb etadi. Til- har bir millat o'zligining ajralmas belgisidir. O'zbek tili- O'zbekiston Respublikasi aholisining mutlaq ko'pchiligi bo'lmish o'zbek xalqining ona tilidir. U O'zbekiston birligi va yaxlitligi, jamiyat jipsligining muhim omili hisoblanadi. O'zbek xalqining, uning milliy madaniyati va o'ziga xosligini ifoda etuvchi vosita bo'lmish o'zbek tilining har tomonlama rivojlanishini ta'minlash, mazkur tilning davlat davlat tili maqomidek salohiyatini izchil va to'liq ro'yobga chiqarish muhim vazifadir. O'zbek tilining taraqqiy etib borishini, uning har tomonlama kamolotini davlat miqyosida ta'minlash, ya'ni o'zbek tiliga davlat tili maqomini berish respublikamiz aholisining diqqat markazida turgan favqulodda masalalardan biridir. Bu muammoning

ijobiy hal qilinishi hozirgi sharoitda eng oqilona yo'l bo'lishi shubhasiz. Yana shu ham aniqki, o'zbek tilining davlat tili maqomini olishi respublikamizda yashovchi boshqa millat vakillari tillarining mavqeyi va taraqqiyotiga sira to'siq bo'lmaydi, aksincha, bu tillarning yanada rivoj topib borishi uchun ko'maklashadi. Bir til qadrining oshishi boshqa tillarga ham hurmatni ta'minlaydi. Tilni chinakamiga e'zozlash xalqlar qadriga yetish, komil do'stlik rishtalarini mustahkamlash demakdir.

1989- yil 21-oktabr kuni O'zbekiston parlamenti "Davlat tili haqidagi"gi qonunni qabul qilishi bilan o'zbek tiliga davlat tili maqomi berilgan. Bu O'zbekistonning mustaqillikka erishishi yo'lidagi ilk qadam, debocha edi. Davlat tili haqidagi qonunning 1-moddasida: "O'zbekiston Respublikasining davlat tili o'zbek tilidir", deb yozib qo'yilgan. 1992-yil 8-dekabrda O'zbekiston Konstitutsiyasining qabul qilinishi o'zbek tilining maqomini yanada mustahkamladi. "O'zbekiston Respublikasining davlat tili o'zbek tilidir", - deyiladi Asosiy Qonunning 4-moddasida ham. Nihoyat, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2019-yil 21-oktabrdagi "O'zbek tilining davlat tili sifatidagi nufuzi va mavqeyini tubdan oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni ayni muddao bo'ldi. Mazkur farmon davlat tili qismatiga najot, yangi hayot bag'ishladi. "Davlat tili haqida"gi qonun amaliyotini tubdan yangilash va to'g'ri izga solishga asos yaratdi. Ayniqsa, "O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tuzilmasida xodimlarning umumiy cheklangan soni 9ta shtat birligidan iborat Davlat tilini rivojlantirish departamenti tashkil etilishi" haqidagi band juda katta amaliy ahamiyatga ega bo'lishi mumkin. Bu "Davlat tili haqida"gi qonun ijrosiga doir eng zarur va ko'pdan beri kutilayotgan amaliy mexanizmdir.

Abdulla Avloniy : <Har bir millatning dunyoda borlig'ini ko'rsatadurg'on o'yinay hayoti tili va adabiyotidir. Milliy tilni yo'qotmak millatning ruhini yo'qotmakdur", - deya oltinga teng jumalarni yozgan. Ona tilimizning qadr-qimmat, tilimizga hurmat va muhabbat barcha jabhalarda to'la namoyon bo'lishi millat kelajagi bilan bog'liq muhim masaladir. Aytish kerakki, bugun o'zbek tilining xalqaro minbarlarda baralla yangrashi, dunyo bo'ylab e'tirof etilishi yorug' istak sifatida qalbimizda jo'sh urmoqda. Bu borada tashlanayotgan dadil qadamlar davlat siyosati darajasida qo'llab- quvvatlanayotgani faxrlanarli, albatta. BMT minbarlarida jaranglagan tilimiz o'zbekning qon tomirlarida g'urur tuyg'usini jo'shqinlantirgan bo'lsa, bu tarixiy voqelik yurtimizda o'zbek tili qaddi va g'uruini tiklashga qaratilgan ezgu ishlarda ona tiliga sadoqatning yorqin namunasidir.

Xulosa qiladigan bo'lsak, har birimiz davlat tiliga bo'lgan e'tiborni mustaqillikka bo'lgan e'tibor deb, davlat tiliga ehtirom va sadoqatni ona Vatanga ehtirom va sadoqat deb bilishimiz, shunday qarashni hayotimiz qoidasiga aylantirishimiz lozimligini butun vujudimiz bilan his etishimiz lozim. Bunday vatanparvar harakatni barchamiz o'zimizdan , o'z oilamiz va jamoamizdan boshlashimiz bilanoq o'zbek tilini rivojlantirishga ulkan hissa qo'shgan bo'lamiz. O'zbek tilim turkiy tillar oilasiga mansub eng yirik tillardan biridir. Hozirgi vaqtda yer yuzida o'zbek tilida so'zlashuvchilar soni qariyb 50 million kishini tashkil etishi uning dunyodagi yirik tillardan biriga aylanib borayotganidan dalolat beradi.

Zero, “Davlat tili haqida”gi qonun ona tilimizning bor go’zalligi va jozibasini to’la namoyon etish bilan birga, uni ilmiy asosda rivojlantirish borasida ham keng imkoniyatlar yaratdi.

REFERENCES

1. O’zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. -Toshkent: O’zbekiston, 1992. (Davlat tili maqomi 4-modda mustahkamlanganligi uchun)
2. “Davlat tili haqida”gi Qonun. -Toshkent:”O’zbekiston Respublikasi Oliy Kengashi, 1989. (O’zbek tiliga davlat tili maqomi berilgan asosiy hujjat sifatida)
3. Mirziyoyev Sh.M. “O’zbek tilining davlat tili sifatidagi nufuzi va mavqeyini tubdan oshirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi Farmoni. -21-oktabr,2019. (Til siyosatining yangi bosqichi haqida)
4. Avloniy A. “Turkiy guliston yoxud ahloq”. -Toshkent: O’qituvchi, 1992. (“Milliy tilni yo’qotmak-millatning ruhini yo’qotmakdur”degan fikr asosida)
5. O’zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qarorlari va farmoyishlari to’plami. - Rasmiy nashrlar, turli yillar. (Davlat tilini rivojlantirish departamenti tashkil etilishi haqida)

